

Inledning

Detta nummer av Retfærd inleds med en artikel som kan sägas utgöra en utredning om en utredning om en utredning. Närmare bestämt är det en rättssociologisk undersökning och analys av en statlig utredning vars uppgift var att granska en i Sverige mycket uppmärksammas brottsutredning. Osmo Vallo avled i maj 1995 i samband med ett polisingripande mot honom. Förundersökning inleddes mot de polismän som gjorde ingripandet. Två av dem åtalades och dömdes sedermera för vållande till kroppsskada till 60 dagsböter. De omfattande utredningar för att klarlägga omständigheterna i samband med Osmo Vallos död och olika myndigheters agerande vid handläggningen av ärendet, har synliggjort allvarliga brister i rättssystemets sätt att fungera. Rättssociologiska avdelningen vid Lunds universitet har ombetts att yttra sig över den statliga utredningens rapport och remissyttrandet, författat av Håkan Hydén, återges i sin helhet. En viktig slutsats är, att rättssystemets aktörer har en bristande medvetenhet om juridikens och det normativas beroende av det kognitiva, det vill säga hur vi uppfattar världen.

Asbjørn Kjønstad driver i sin artikel tesen att det behövs en Social domstol i Norge. I en sådan domstol skulle jurister döma i sociala mål tillsammans med till exempel sociologer och psykologer. Detta är säkert en tanke som kommer att diskuteras vidare,

inte bara i Norge utan även i de andra nordiska länderna. Många studier om välfärdens tillämpning visar på brister i de administrativa domstolarnas förmåga att hantera social kunskap, vilket igen pekar på vikten av det kognitiva. I detta fall social omvärldskunskap.

I sin artikel om internationell rätt visar Tuulikki Mikkola på svårigheter, eller ovilja hos finska domstolar att förstå och tillämpa utländska rättsinstitut. Artikeln tar upp det engelska begreppet "trust". Mikkola hävdar att finska domstolar måste skapa redskap för att hantera internationella frågor inom ramen för inhemska domstolar. Även här kan vi således tala om ett kognitivt tema.

Jens Plahte fortsätter i detta nummer den diskussion han förde i Retfærd nr 96. Varför har ett begrepp som "bærekraftig utvikling", som används flitigt i den politiska diskussionen kommit att inta en perifer roll i förvaltningspraxis. Bland annat ställer han sig frågan, varför är det så svårt att relatera ett enskilt fall till innehållet i "bærekraftig utvikling"? Kan det vara så att även detta tema anknyter till kognitiva brister, eller finns det andra förklaringar.

Richard Huxtable behandlar i sin artikel ett moraliskt dilemma i förhållande till rätten till liv och livets okränkbarhet. Han visar på att frågan om aktiv dödshjälp ännu ej fått sin lösning i engelsk rättspraxis men att det finns en glidning i rättsliga avgöranden

mot värden som "livskvalitet" och "patient-autonomi".

Begreppet terrorism och dess rättsliga aspekter efter 11 september behandlas i Vidar Halvorsens artikel. Halvorsen argumenterar för att begreppet har en innehållsmässigt gemensam kärna, men att denna inte kan etableras utan moraliska argument. Frå-

gan är hur långt kriget mot terrorismen kan rättfärdigas i förhållande till ett rättsligt paradigim.

Detta nummer har redigerats av undertecknad med stort bistånd av Lupita Svensson och Måns Svensson.

Karsten Åström